

Natuurwaardenonderzoek Wellinkterrein Zwolle (Oost-Gelre)

Colofon

Natuurwaardenonderzoek Wellinkterrein,
Zwolle (gemeente Oost-Gelre)

Uitgevoerd door:
Centrum Plattelandsontwikkeling Oost

Opdrachtgever:
Lycens, Oldenzaal

Objectgegevens:
Ligging plangebied; Zwolle, gemeente Oost-Gelre
Provincie Gelderland
Amersfoortcoördinaten: 241.9-449.9

November 2010

Correspondentieadres :
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten
✉ info@cpoweb.nl

Samenvatting

In Zwolle (gemeente Oost-Gelre) staan de gebouwen van de firma Wellink leeg. Er zijn concrete plannen om deze gebouwen te slopen en om op dezelfde plek woningen te bouwen. Om deze plannen uit te voeren is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Om te kunnen bepalen of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening wordt onder andere onderzocht of de wenselijke ontwikkeling mogelijk is binnen de wettelijke kaders van de Flora- en Faunawet (verder Ff-wet genoemd). Hiervoor is in 2005 door Grontmij B.V. een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied. Planten en dieren kunnen zich soms razendsnel ergens vestigen. Daarom is besloten om het flora- en faunaonderzoek in 2010 opnieuw uit te voeren om zo te kunnen beschikken over actuele onderzoeksgegevens. Deze rapportage vormt de verslaglegging van het recent uitgevoerde onderzoek.

Het plangebied ligt in de kern van de buurtschap Zwolle. Deze buurtschap kern ligt op de overgang van een oud kampenlandschap naar het jonge heideontginninglandschap van Zwolle-Holterhoek. Het plangebied bestaat volledig uit 'erfverharding en gebouwen'. Op het erf staan drie grote loodsen/werkplaatsen. Aan de noord- en zuidzijde grenst het plangebied aan burgerwoningen, aan de westzijde aan een bos en aan de oostzijde aan een weide. In het plangebied staat geen beplanting, uitgezonderd enkele coniferen aan de uiterste noordzijde.

Op basis van een bureauanalyse is besloten dat een eenmalig terreinbezoek in november voldoende bruikbare informatie kan opleveren voor het uitvoeren van een natuurwaardenonderzoek (quick-scan). Daartoe is het plangebied eenmaal bezocht op 28 oktober 2010 om vast te stellen welke biotopen en -beschermde planten en dieren aanwezig zijn of zeer waarschijnlijk aanwezig zijn in het plangebied. Tevens wordt beoordeeld of specifiek vervolgonderzoek noodzakelijk wordt geacht. Voorafgaand aan het veldonderzoek is op basis van bureauonderzoek een analyse gemaakt van de potentiële biotopen en beschermde soorten.

Het plangebied is volledig onderzocht. Tijdens de veldinventarisatie zijn geen beschermde dier- en plantensoorten aangetroffen alsmede nesten, hollen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Gelet op de aard van het terrein is geen specifiek vervolgonderzoek noodzakelijk om uitspraken te kunnen doen over de potentiële aanwezigheid van beschermde dieren en planten die niet via de quickscan-methode vastgesteld konden worden. De onderzoeksresultaten komen overeen met de verwachting.

De gebouwen worden als broedplaats gebruikt door vogels. De gebouwen dienen buiten de broedtijd gesloopt te worden.

1. Inleiding

In Zwolle (gemeente Oost-Gelre) staan de gebouwen van de firma Wellink leeg. Er zijn concrete plannen om deze gebouwen te slopen en om op dezelfde plek woningen te bouwen. Om deze plannen uit te voeren is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Om te kunnen bepalen of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening wordt onder andere onderzocht of de wenselijke ontwikkeling mogelijk is binnen de wettelijke kaders van de Ff-wet. Hiervoor is in 2005 door Grontmij B.V. een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten. Planten en dieren kunnen zich soms razendsnel ergens vestigen. Daarom is besloten om het flora- en faunaonderzoek in 2010 opnieuw uit te voeren om zo te kunnen beschikken over actuele onderzoeksgegevens. Deze rapportage vormt de verslaglegging van het recent uitgevoerde onderzoek.

In het kader van de Ff-wet dient er een toetsing plaats te vinden op het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten, alsmede nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten die door de realisatie van de voorgenomen activiteiten in de knel komen. Het plangebied is eenmaal bezocht op 28 oktober 2010 om vast te stellen of beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten aanwezig zijn of dat deze zeer waarschijnlijk aanwezig zijn zodat vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Naast soortbescherming is ook gekeken naar het effect dat voorgenomen initiatief heeft op beschermde natuurmonumenten, Natura2000-gebieden en Vogelrichtlijngebieden.

2. Situering van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Meddoseweg in Zwolle, gemeente Oost-Gelre (provincie Gelderland).

Afbeelding 1. Globale ligging van het plangebied. Het plangebied wordt met de oranje cirkel aangeduid.

Afbeelding 2. Detailopname van het plangebied. Het onderzochte gebied wordt met de oranje contour aangeduid.

Het plangebied ligt in de kern van de buurtschap Zwolle. Deze buurtschap kern ligt op de overgang van een oud kampenlandschap ten zuiden van Zwolle, naar het jonge heideontginninglandschap van Zwolle-Holterhoek. Met name het kampenlandschap is een waardevol agrarisch cultuurlandschap. Opgaande beplanting treffen we aan langs wegen en in kleine, verspreid in het landschap liggende bosjes, in singels en houtwallen. De veelal oude agrarische bebouwing ligt willekeurig verspreid in het landschap. Het jonge ontginninglandschap dat zich ten noorden van Zwolle uitstrekt wordt gekenmerkt door een rationele verkavelingspatroon met lange rechte wegen, grote rechthoekige agrarische percelen en een fijnmazig slotennetwerk. De relatief jonge agrarische bedrijven liggen verspreid aan de wegen. Het omringende cultuurland is grotendeels in gebruik als maïs- of grasland.

Het plangebied bestaat volledig uit 'erfverharding en gebouwen'. Op het erf staan drie grote loodsen/werkplaatsen. Aan de noord- en zuidzijde grenst het plangebied aan burgerwoningen, aan de westzijde aan een bos en aan de oostzijde aan een weide. In het plangebied staat geen beplanting.

3. Beschrijving van het plangebied en de omgeving

We kunnen in het plangebied de volgende ecotopen onderscheiden:

- Bebouwing (drie grote loodsen/werkplaatsen)
- Erfverharding

3.1 voorgenomen activiteiten

In het plangebied worden alle bedrijfsgebouwen gesloopt en er worden woningen teruggebouwd. De erfverharding wordt verwijderd of deels vervangen door een erfontsluitingweg. Op onderstaande tekening wordt het plangebied na realisatie van de plannen voorgesteld.

Afb.3. weergave van het plangebied na herontwikkeling als woonwijk.

4. Gebiedsbescherming

4.1. Natura-2000

Er liggen geen Natura 2000-gebieden in de invloedssfeer van het plangebied. Het meest dichtbij gelegen Natura-2000 gebied is het Korenburgerveen. Dit gebied ligt ca. 4 km ten zuidoosten van het plangebied. Gelet op de specifieke instandhoudingsdoelen van dit gebied heeft voorgenomen initiatief geen negatief effect op dit gebied (Min. LNV 2010).

4.2 Beschermde natuurmonumenten

Er liggen in de directe omgeving van het plangebied geen beschermde natuurmonumenten. Het meest nabij gelegen beschermde natuurmonument is de Willink's Weust in Ratum, gemeente Winterswijk. Dit gebied ligt ca 16 km ten oosten van het plangebied. Uitvoering van voorgenomen initiatief heeft geen negatief effect op dit beschermde natuurmonument.

4.3 Wetlands (Wetlands-Convention)

Er liggen geen wetlands in de directe omgeving. Het meest nabij gelegen wetland ligt meer dan 25 km van het plangebied. Uitvoering van voorgenomen initiatief heeft geen negatief effect op dit beschermde gebied.

5. Toelichting Flora en faunawet

5.1 Algemeen

De Flora- en faunawet regelt (onder andere) de bescherming van kwetsbare en bedreigde inheemse planten en diersoorten. Onder de algemene verbodsbepalingen (artikelen 8 t/m 18) worden handelingen verboden die kunnen leiden tot het vernielen van beschermde inheemse planten op hun groeiplaats en beschermde inheemse dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Zo is het onder meer verboden om beschermde inheemse planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enige wijze van hun groeiplaats te verwijderen. Daarnaast is het verboden om inheemse beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten dan wel hun nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Ff-wet biedt onder artikel 75 de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing van de in de artikelen 8 t/m 18 genoemde verbodsbepalingen. De genoemde vrijstellingen worden alleen verleend in zoverre er geen 'andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te bepalen of ontheffing kan worden gekregen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan:

- Er dient inzicht te bestaan in het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het projectgebied;
- Er dient inzicht te bestaan in de mate waarin de voorgenomen activiteiten dusdanig negatieve effecten hebben op soorten dat de 'gunstige staat van instandhouding' in het geding is.

Indien dit het geval zou zijn, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten op de 'gunstige staat van instandhouding' te voorkomen. Indien de mogelijke negatieve effecten niet volledig gemitigeerd kunnen worden dient aangegeven te worden op welke wijze de effecten zullen worden gecompenseerd.

5.2 Toelichting Flora- en Faunawet, Wijzigingen artikel 75 (AMvB)

Sinds februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht worden, waarin wijzigingen inzake art.75 zijn opgenomen. De wijzigingen in deze AMvB betekenen een zekere verruiming van ontheffing en vrijstelling: niet in alle gevallen is een ontheffingsaanvraag meer nodig.

Globaal betekent dit het volgende:

Er zijn een drietal soortenlijsten waarvoor verschillende richtlijnen zijn. Deze zijn in toenemende mate van 'zwaarte':

tabel 1 : (soorten als egel, haas, bruine kikker, Zwanenbloem, Dotterbloem)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing

aangevraagd te worden. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (lichte toets).

tabel 2 : (soorten als div. orchideeën, vogels)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde 'gedragscode'. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet zelf door aanvrager worden opgesteld en worden goedgekeurd door het ministerie van LNV. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (uitzondering bepaalde vogelsoorten: zie 3)

tabel 3 : (echte kritische soorten bijlage IV HR/VR)

Dit is de zwaarste categorie, waarbij ook voor beheer de vrijstelling beperkt is. Voor andere activiteiten is ontheffing nodig, waarbij een uitgebreide toets dient te worden verricht (behalve het criterium 'geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding' ook 'dwingende redenen van openbaar belang', mogelijkheden van alternatieven e.d.)

De procedure is vastgelegd in een stappenplan, waarin is vermeld in welke gevallen de Ff-wet niet van toepassing is, dan wel een ontheffingsaanvraag moet worden aangevraagd.

In Bijlage 1 worden de tabellen van de AMvB nader verklaard. In de brochure 'Buiten aan het werk' van het ministerie LNV is bovendien een toelichting op deze AMvB is te vinden (zie website min.LNV).

6. Soortenbescherming; het onderzoek

6.1 Methode

In het kader van deze quickscan is het plangebied eenmalig onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Daarbij zijn alle relevante flora- en faunasoorten ingetekend op kaart (schaal 1:500). Gelet op de aard van het plangebied zijn er geen aanvullende onderzoeken uitgevoerd t.b.v. vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Het veldonderzoek is uitgevoerd op 28 oktober 2010. De inventarisatie is te voet in het terrein uitgevoerd onder goede weersomstandigheden (half bewolkt, ca 15 °C , en een zwakke noordoostenwind).

Flora en vegetatie:

Er is een korte beschrijving gemaakt van het terrein.

Vogels:

Het plangebied is onderzocht op het voorkomen van broedvogels, specifiek de mogelijkheid dat er zich nesten of potentiële nestlocaties in het plangebied bevinden. Tevens is onderzocht of er zich in- of aan het slopen gebouw beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen, alsmede jaarrond beschermde nesten van vogels bevinden (zoals van Huiszwaluw, Kerk- en Steenuil en Huismus).

Zoogdieren

Het plangebied is onderzocht op het voorkomen van beschermde zoogdieren. Specifiek is gekeken of de geplande bouwactiviteiten een negatieve invloed hebben op de functionaliteit van het leefgebied (zoal migratieroutes en foerageergebieden),– de voortplantingsplaatsen en –vaste rust– en verblijfplaatsen van vleermuizen. Daarbij is het ‘Vleermuizenprotocol’ (VZZ 2010) gevolgd. Er is goed gekeken naar in– en uitvliegopeningen van vleermuizen. Er is specifiek onderzoek gedaan naar zomer– of winterverblijven van vleermuizen. Onderzoek met endoscoop, spiegeltjes, camera’s of via geluid levert echter nauwelijks resultaat op. Plekken waar vleermuizen verblijven zijn vaak moeilijk bereikbaar. Er is met name gezocht naar sporen die wijzen op het gebruik van de gebouwen door vleermuizen.

Amfibieën

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van amfibieën. Er is geen aanvullend specifiek onderzoek naar het voorkomen van deze soortgroep uitgevoerd.

Reptielen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van reptielen. Er is geen aanvullend specifiek onderzoek naar het voorkomen van deze soortgroep uitgevoerd.

Dagvlinders

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van dagvlinders. Er is geen aanvullend specifiek onderzoek naar het voorkomen van deze soortgroep uitgevoerd.

Libellen

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van libellen. Er is geen aanvullend specifiek onderzoek naar het voorkomen van deze soortgroep uitgevoerd.

Kevers

Het plangebied is eenmalig onderzocht op het voorkomen van kevers. Er is geen aanvullend specifiek onderzoek naar het voorkomen van deze soortgroep uitgevoerd.

Vissen en kreeftachtigen

Er is géén specifiek onderzoek verricht naar het voorkomen van vissen en kreeftachtigen. Er is geen aanvullend specifiek onderzoek naar het voorkomen van deze soortgroep uitgevoerd

6.2 Toetsingskader

Voorgenomen activiteit moet gezien worden als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen. Er is een algemene vrijstelling voor alle aangetroffen soorten uit tabel 1 (p.17). Indien soorten worden aangetroffen uit tabel 2 (p.18) en tabel 3 (p.20) dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Voor soorten uit tabel 2 geldt dit weer niet indien er gewerkt kan worden volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode.

6.3 Verwachting

Gelet op de landschappelijke karakteristieken, aard en omvang van het plangebied lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Vaatplanten
- Amfibieën

- Reptielen
- Dagvlinders
- Libellen
- Kevers
- Vissen en kreeftachtigen

Mogelijk is het plangebied geschikt voor beschermde soorten uit de groepen;

- Zoogdieren (specifiek vleermuizen, Steenmarter)
- Vogels (holenbroeders)

6.4 Resultaten

Het plangebied is goed toegankelijk. De gebouwen zijn grondig onderzocht op in- en uitvliegopeningen van holenbroedende vogels en vleermuizen. Het onderzoek is derhalve volledig uitgevoerd.

Planten

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. De inrichting van het terrein en het uitgevoerde beheer maken het plangebied grotendeels ongeschikt als groeiplaats voor beschermde plantensoorten. Op de te slopen gebouwen en de geplande nieuwbouwlocatie van de woningen en toegangsweg zijn geen beschermde planten aangetroffen.

Broedvogels

De onderzoeksperiode is ongeschikt om broedvogels met zekerheid vast te stellen. Het is aannemelijk dat er vogels in het plangebied broeden. De bestaande schuren zijn niet toegankelijk voor Kerk- en Steenuilen. Onder enkele overkappingen en onder het dakoverstek van enkele gebouwen zijn oude nesten aangetroffen van Hout- of soepduif, Merel en Spreeuw. In de directe omgeving zijn wel Huismussen gehoord. Er zijn geen nesten van deze soort in het plangebied aangetroffen. Het is aannemelijk dat Huismussen nestgelegenheid vinden in de omringende woningen. Verder lijkt het terrein geschikt als leefgebied van de Zwarte Roodstaart.

Zoogdieren

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen of andere beschermde soorten (tabel 2+3) vastgesteld. Het slopen van de gebouwen heeft geen negatief effect op het leefgebied (incl. migratieroutes en foerageergebied) van beschermde zoogdieren zoals vleermuizen. Er zijn geen sporen gevonden die duiden op het gebruik van de gebouwen door vleermuizen. Zoals opgemerkt is het zeer moeilijk om verblijfplaatsen van vleermuizen exact te lokaliseren. De gebouwen lijken ongeschikt als winterverblijf voor vleermuizen. De te slopen gebouwen zijn niet toegankelijk voor grotere zoogdieren zoals de Steen- en Boomarter

Op het terrein zijn aanwijzingen gevonden van het voorkomen van het Konijn in het plangebied.

Amfibieën.

Er zijn in het plangebied geen amfibieën waargenomen. Het is niet ondenkbaar dat het gebied incidenteel bezocht wordt door de gewone pad en bruine kikker. Geschikte voortplantingslocaties ontbreken.

Reptielen

Er zijn géén reptielen aangetroffen. In het plangebied is geen geschikt habitat beschikbaar. De onderzoekresultaten zijn betrouwbaar en volledig.

Dagvlinders

Er zijn geen beschermde dagvlinders aangetroffen. In het plangebied is geen geschikt habitat beschikbaar. De onderzoekresultaten zijn betrouwbaar en volledig.

Libellen

Er zijn geen beschermde libellen aangetroffen. In het plangebied is geen geschikt habitat beschikbaar. De onderzoekresultaten zijn betrouwbaar en volledig.

Kevers

Er zijn geen beschermde kevers aangetroffen. In het plangebied is geen geschikt habitat beschikbaar. De onderzoekresultaten zijn betrouwbaar en volledig.

Vissen en kreeftachtigen

Er zijn geen beschermde vissen en kreeftachtigen aangetroffen. In het plangebied is geen geschikt habitat beschikbaar. De onderzoekresultaten zijn betrouwbaar en volledig.

6.5 Samenvatting wettelijke consequenties

Flora

Géén nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk

(Broed)vogels

Bezette nesten worden door de Ff-wet strikt beschermd. Gelet op het feit dat er zeer waarschijnlijk vogels in de gebouwen broeden, dienen de gebouwen buiten het broedseizoen gesloopt worden (in de periode oktober–februari). Indien de gebouwen tijdens het broedseizoen gesloopt worden is een broedvogelinspectie noodzakelijk om vast te stellen of er zich bezette nesten in de gebouwen bevinden. Deze inspectie dient maximaal een week voor de geplande werkzaamheden plaats vinden. Vogels zijn in staat om binnen een week een nest te bouwen en te starten met de eileg.

In het plangebied zijn geen nesten aangetroffen die gedurende het hele jaar beschermd zijn. Geplande werkzaamheden zijn van dien aard dat de geplande activiteiten ook niet het leefgebied van beschermde soorten aantasten.

Zoogdieren

Zoals beschreven in paragraaf 6.1 is het vaststellen van zomer- en winterverblijven van vleermuizen in gebouwen geen sinecure. De gebouwen lijken ongeschikt om te fungeren als winterverblijf. Ook zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een zomerverblijf in de gebouwen. Geadviseerd wordt om de gebouwen in de winterperiode (november–februari) te slopen. Hierdoor wordt het risico beperkt dat er vleermuizen door

sloopwerkzaamheden gedood worden. Zoals vermeld kan de aanwezigheid van een solitaire vleermuis in de gebouwen nooit 100% uitgesloten worden.

Het is niet aannemelijk dat de vervanging van bedrijfsgebouwen door woningen het leefgebied (incl. migratieroutes en foerageergebied) van vleermuizen negatief beïnvloed.

Overige soorten

Geén nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk

6.6 Historische gegevens

Van het plangebied zijn geen historische gegevens bekend.

7. CONCLUSIES

Er zijn in het plangebied geen beschermde planten of dieren vastgesteld. De onderzoeksresultaten komen overeen met de verwachting die voorafgaand aan het veldonderzoek op basis van bronnenonderzoek en een landschappelijke analyse is opgesteld.

Het onderzoek kan als volledig beschouwd worden.

In verband met de aanwezigheid van broedvogels in de gebouwen wordt geadviseerd om de gebouwen buiten de broedtijd te slopen, bij voorkeur in het najaar omdat in deze periode geen vleermuizen in de gebouwen voorkomen.

Bijlagen:

Bijlage 1. Wettelijk kader

Bijlage 2. Toelichting AMvB (tabel 1,2,3)

Bijlage 2. De natuurkalender

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 1

Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 Ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 Ff-wet)	Lichte toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten	Uitgebreide toets	Uitgebreide toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: 'Lichte' toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de 'lichte' toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: 'Uitgebreide' toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet kan voldoende worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten uit de Habitatrichtlijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid en openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en voor Bijlage 1: AMvB-soorten:
  - Bescherming van flora en fauna;
  - Volksgezondheid en openbare veiligheid;
  - Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

Bijlage 2: Toelichting AMvB

Toelichting tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet. De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen (AMvB artikel 75). Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

<p><u>Zoogdieren</u> aardmuis <i>Microtus agrestis</i> bosmuis <i>Apodemus sylvaticus</i> dwergmuis <i>Micromys minutus</i> bunzing <i>Mustela putorius</i> dwergspitsmuis <i>Sorex minutus</i> egel <i>Erinaceus europaeus</i> gewone bosspitsmuis <i>Sorex araneus</i> haas <i>Lepus europeus</i> hermelijn <i>Mustela erminea</i> huisspitsmuis <i>Crocidura russula</i> konijn <i>Oryctolagus cuniculus</i> mol <i>Talpa europea</i> ondergrondse woelmuis <i>Pitymys subterraneus</i> ree <i>Capreolus capreolus</i> rosse woelmuis <i>Clethrionomys glareolus</i> tweekleurige bosspitsmuis <i>Sorex coronatus</i> veldmuis <i>Microtus arvalis</i> vos <i>Vulpes vulpes</i> wezel <i>Mustela nivalis</i> woelrat <i>Arvicola terrestris</i> <u>Reptielen en amfibieën</u> bruine kikker <i>Rana temporaria</i> gewone pad <i>Bufo bufo</i> middelste groene kikker <i>Rana esculenta</i> kleine watersalamander <i>Triturus vulgaris</i> meerkikker <i>Rana ridibunda</i></p>	<p><u>Mieren</u> behaarde rode bosmier <i>Formica rufa</i> kale rode bosmier <i>Formica polyctena</i> stronkmier <i>Formica truncorum</i> zwartrugbosmier <i>Formica pratensis</i> <u>Slakken</u> wijngaardslak <i>Helix pomatia</i> <u>Vaatplanten</u> aardaker <i>Lathyrus tuberosus</i> akkerklokje <i>Campanula rapunculoides</i> brede wespenorchis <i>Epipactis helleborine</i> breed klokje <i>Campanula latifolia</i> dotterbloem <i>Caltha palustris</i> gewone vogelmelk <i>Ornithogalum umbellatum</i> grasklokje <i>Campanula rotundifolia</i> grote kaardenbol <i>Dipsacus fullonum</i> kleine maagdenpalm <i>Vinca minor</i> knikkende vogelmelk <i>Ornithogalum nutans</i> koningsvaren <i>Osmunda regalis</i> slanke sleutelbloem <i>Primula elatior</i> zwanebloem <i>Butomus umbellatus</i></p>
--	---

Tabel 1: Algemene soorten

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de flora- & faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Tabel 2.

Toelichting tabel 2

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

<p><u>Zoogdieren</u> Damhert <i>Dama dama</i> Edelhert <i>Cervus elaphus</i> Eekhoorn <i>Sciurus vulgaris</i> Grijsje zeehond <i>Halichoerus grypus</i> Grote bosmuis <i>Apodemus flavicollis</i> Steenmarter <i>Martes foina</i> Wild zwijn <i>Sus scrofa</i> <u>Reptielen en amfibieën</u> Alpenwatersalamander <i>Triturus alpestris</i> Levendbarende hagedis <i>Lacerta vivipara</i> <u>Dagvlinders</u> Moerasparelmoervlinder <i>Euphydryas aurinia</i> Vals heideblauwtje <i>Lycaeides idas</i> <u>Vissen</u> Bermpje <i>Noemacheilus barbatulus</i> Kleine modderkruiper <i>Cobitis taenia</i> Meerval <i>Silurus glanis</i> Rivierdonderpad <i>Cottus gobio</i> <u>Vaatplanten</u> Aangebrande orchis <i>Orchis ustulata</i> Aapjesorchis <i>Orchis simia</i> Beenbreek <i>Narthecium ossifragum</i> Bergklokje <i>Campanula rhomboidalis</i> Bergnachtsorchis <i>Platanthera chlorantha</i> Bijenorchis <i>Ophrys apifera</i> Blaasvaren <i>Cystopteris fragilis</i> Blauwe zeedistel <i>Eryngium maritimum</i> Bleek bosvogeltje <i>Cephalanthera damasonium</i> Bokkenorchis <i>Himantoglossum hircinum</i> Brede orchis <i>Dactylorhiza majalis</i> Bruinrode wespenorchis <i>Epipactis atrorubens</i> Daslook <i>Allium ursinum</i> Dennenorchis <i>Goodyera repens</i> Duitse gentiaan <i>Gentianella germanica</i> Franjegentiaan <i>Gentianella ciliata</i> Geelgroene wespenorchis <i>Epipactis muelleri</i> Gele helmblom <i>Pseudofumaria lutea</i> Gevlekte orchis <i>Dactylorhiza maculata</i> Groene nachtorchis <i>Coeloglossum viride</i> Groensteel <i>Asplenium viride</i> Grote keverorchis <i>Listera ovata</i> Grote muggenorchis <i>Gymnadenia conopsea</i> Gulden sleutelbloem <i>Primula veris</i> Harlekijn <i>Orchis morio</i> Herfstschroeforchis <i>Spiranthes spiralis</i> Hondskruid <i>Anacamptis pyramidalis</i> Honingorchis <i>Herminium monorchis</i> Jeneverbes <i>Juniperus communis</i> Klein glaskruid <i>Parietaria judaica</i> kleine keverorchis <i>Listera cordata</i> kleine zonnedaauw <i>Drosera intermedia</i> klokjesgentiaan <i>Gentiana pneumonanthe</i></p>	<p>kluwenklokje <i>Campanula glomerata</i> koraalwortel <i>Corallorhiza trifida</i> kruisbladgentiaan <i>Gentiana cruciata</i> lange ereprijs <i>Veronica longifolia</i> lange zonnedaauw <i>Drosera anglica</i> mannetjesorchis <i>Orchis mascula</i> maretak <i>Viscum album</i> moeraswespenorchis <i>Epipactis palustris</i> muurbloem <i>Erysimum cheiri</i> parnassia <i>Parnassia palustris</i> pijlscheefkelk <i>Arabis hirsuta sagittata</i> poppenorchis <i>Aceras anthropophorum</i> prachtklokje <i>Campanula persicifolia</i> purperorchis <i>Orchis purpurea</i> rapunzelklokje <i>Campanula rapunculus</i> rechte driehoeksvaren <i>Gymnocarpium robertianum</i> rietorchis <i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i> ronde zonnedaauw <i>Drosera rotundifolia</i> rood bosvogeltje <i>Cephalanthera rubra</i> ruig klokje <i>Campanula trachelium</i> schubvaren <i>Ceterach officinarum</i> slanke gentiaan <i>Gentianella amarella</i> soldaatje <i>Orchis militaris</i> spaanse ruiter <i>Cirsium dissectum</i> steenanjer <i>Dianthus deltooides</i> steenbreekvaren <i>Asplenium trichomanes</i> stengellose sleutelbloem <i>Primula vulgaris</i> stengelomvattend havikskruid <i>Hieracium amplexicaule</i> stijf hardgras <i>Catapodium rigidum</i> tongvaren <i>Asplenium scolopendrium</i> valkruid <i>Arnica montana</i> veenmosorchis <i>Hammarbya paludosa</i> veldgentiaan <i>Gentianella campestris</i> veldsalie <i>Salvia pratensis</i> vleeskleurige orchis <i>Dactylorhiza incarnata</i> vliegenorchis <i>Ophrys insectifera</i> vogelnestje <i>Neottia nidus-avis</i> voorjaarsadonis <i>Adonis vernalis</i> wantsenorchis <i>Orchis coriophora</i> waterdrieblad <i>Menyanthes trifoliata</i> weideklokje <i>Campanula patula</i> welriekende nachtorchis <i>Platanthera bifolia</i> wilde gage <i>Myrica gale</i> wilde herfsttijloos <i>Colchicum autumnale</i> wilde kievitsbloem <i>Fritillaria meleagris</i> wilde marjolein <i>Origanum vulgare</i> wit bosvogeltje <i>Cephalanthera longifolia</i> witte muggenorchis <i>Pseudorchis albida</i> zinkviooltje <i>Viola lutea calaminaria</i> zomerklokje <i>Leucocjum aestivum</i> zwartsteel <i>Asplenium adiantum-nigrum</i> <u>Kevers</u> vliegend hert <i>Lucanus cervus</i> <u>Kreeftachtigen</u> rivierkreeft <i>Astacus astacus</i></p>
---	---

Tabel 3

Toelichting tabel 3

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de flora & faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de flora- en faunawet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig. Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹;
- 2) er is geen alternatief;
- 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

---

¹ - onderzoek en onderwijs
- re-populatie en herintroductie
- bescherming van flora en fauna
- veiligheid van het luchtverkeer
- volksgezondheid of openbare veiligheid
- dwingende redenen van openbaar belang
- het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- belangrijke overlast veroorzaakt door dieren
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw
- bestendig gebruik
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

<p>Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB Bijlage 1 AMvB</p> <p><u>Zoogdieren</u> das <i>Meles meles</i> boomarter <i>Martes martes</i> eikelmuis <i>Eliomys quercinus</i> gewone zeehond <i>Phoca vitulina</i> veldspitsmuis <i>Crocidura leucodon</i> waterspitsmuis <i>Neomys fodiens</i></p> <p><u>Reptielen en amfibieën</u> adder <i>Vipera berus</i> hazelworm <i>Anguis fragilis</i> ringslang <i>Natrix natrix</i> vinpootsalamander <i>Triturus helveticus</i> vuursalamander <i>Salamandra salamandra</i></p> <p><u>Vissen</u> beekprik <i>Lampetra planeri</i> bittervoorn <i>Rhodeus cericeus</i> elrits <i>Phoxinus phoxinus</i> gestippelde alver <i>Alburnoides bipunctatus</i> grote modderkruiper <i>Misgurnus fossilis</i> rivierprik <i>Lampetra fluviatilis</i></p> <p><u>Dagvlinders</u> bruin dikkopje <i>Erynnis tages</i> dwergblauwtje <i>Cupido minimus</i> dwergdikkopje <i>Thymelicus acteon</i> groot geaderd witje <i>Aporia crataegi</i> grote ijsvogelvlinder <i>Limenitis populi</i> heideblauwtje <i>Plebejus argus</i> iepepage <i>Strymonidia w-album</i> kalkgraslanddikkopje <i>Spialia sertorius</i> keizersmantel <i>Argynnis paphia</i> klaverblauwtje <i>Cyaniris semiargus</i> purperstreeparmoervlinder <i>Brenthis ino</i> rode vuurvlinder <i>Palaeochrysophanus hippothoe</i> rouwmantel <i>Nymphalis antiopa</i> tweekleurig hooibeestje <i>Coenonympha arcania</i> veenbesparelmoervlinder <i>Bolaria aquilonais</i> veenhooibeestje <i>Coenonympha tullia</i> veldparelmoervlinder <i>Melitaea cinxia</i> woudparelmoervlinder <i>Melitaea diamina</i> zilervlek <i>Clossiana euphrosyne</i></p> <p><u>Vaatplanten</u> groot zee gras <i>Zostera marina</i></p> <p><u>Bijlage IV HR</u></p> <p><u>Zoogdieren</u> baardvleermuis <i>Myotis mystacinus</i> bechstein's vleermuis <i>Myotis bechsteini</i> bever <i>Castor fiber</i> bosvleermuis <i>Nyctalus leisleri</i> brandt's vleermuis <i>Myotis brandtii</i> bruinvis <i>Phocoena phocoena</i> euraziatiese lynx <i>Lynx lynx</i> franjestart <i>Myotis nattereri</i> gewone dolfin <i>Delphinus delphis</i> gewone dwergvleermuis <i>Pipistrellus pipistrellus</i> gewone grootoorvleermuis <i>Plecotus auritus</i> grijze grootoorvleermuis <i>Plecotus austriacus</i> grote hoefijzerneus <i>Rhinolophus ferrumequinum</i> hamster <i>Cricetus cricetus</i></p>	<p>hazelmuis <i>Muscardinus avellanarius</i> ingekorven vleermuis <i>Myotis emarginatus</i> kleine dwergvleermuis <i>Pipistrellus pygmaeus</i> kleine hoefijzerneus <i>Rhinolophus hipposideros</i> laatvlieger <i>Eptesicus serotinus</i> meervleermuis <i>Myotis dasycneme</i> mopsvleermuis <i>Barbastella barbastellus</i> nathusius' dwergvleermuis <i>Pipistrellus nathusii</i> noordse woelmuis <i>Microtus oeconomus</i> otter <i>Lutra lutra</i> rosse vleermuis <i>Nyctalus noctula</i> tuimelaar <i>Tursiops truncatus</i> tweekleurige vleermuis <i>Vespertilio murinus</i> vale vleermuis <i>Myotis myotis</i> watervleermuis <i>Myotis daubentonii</i> wilde kat <i>Felis silvestris</i> witflankdolfijn <i>Lagenorhynchus acutus</i> witsnuitdolfijn <i>Lagenorhynchus albirostris</i></p> <p><u>Reptielen en amfibieën</u> boomkikker <i>Hyla arborea</i> geelbuikvuurpad <i>Bombina variegata</i> gladde slang <i>Coronella austriacus</i> heikikker <i>Rana arvalis</i> kamsalamander <i>Triturus cristatus</i> knoflookpad <i>Pelobates fuscus</i> muurhagedis <i>Podarcis muralis</i> poelkikker <i>Rana lessonae</i> rugstreepad <i>Bufo calamita</i> vroedmeesterpad <i>Alytes obstetricans</i> zandhagedis <i>Lacerta agilis</i></p> <p><u>Dagvlinders</u> donker pimpernelblauwtje <i>Maculinea nausithous</i> grote vuurvlinder <i>Lycaena dispar</i> pimpernelblauwtje <i>Maculinea teleius</i> tijmblauwtje <i>Maculinea arion</i> zilverstreephooibeestje <i>Coenonympha hero</i></p> <p><u>Libellen</u> bronslibel <i>Oxygaster curtisii</i> gaffellibel <i>Ophiogomphus cecilia</i> gevlekte witsnuitlibel <i>Leucorrhinia pectoralis</i> groene glazenmaker <i>Aeshna viridis</i> noordse winterjuffer <i>Sympecma paedisca</i> oostelijke witsnuitlibel <i>Leucorrhinia albifrons</i> rivierrombout <i>Stylurus flavipes</i> sierlijke witsnuitlibel <i>Leucorrhinia caudalis</i></p> <p><u>Vissen</u> houting <i>Conegonus oxyrrhynchus</i> steur <i>Acipenser sturio</i></p> <p><u>Vaatplanten</u> drijvende waterweegbree <i>Luronium natans</i> groenknolorchis <i>Liparis loeselii</i> kruipend moerasscherm <i>Apium repens</i> zomerschroeforchis <i>Spiranthes aestivalis</i></p> <p><u>Kevers</u> brede geelrandwaterroofkever <i>Dytiscus latissimus</i> gestreepte waterroofkever <i>Graphoderus bilineatus</i> heldenbok <i>Cerambyx cerdo</i> juchtleerkever <i>Osmoderma eremita</i></p> <p><u>Tweekleppigen</u> bataafse stroommossel <i>Unio crassus</i></p>
--	--

Tabel 3 : Soorten bijlage IV HR (+ Platte schijfhoren) / bijlage 1 AMvB (zie volgende bladzijde)

Bijlage 3; de natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

- Optimale periode voor werkzaamheden.
- Acceptabele periode voor werkzaamheden.
De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.
- Geen werkzaamheden in deze periode.
Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 4.

Lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn en van vogelsoorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan inventarisatie gewenst is.

We onderscheiden de volgende categorieën nesten;

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil);
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus);
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
5. Nesten van vogels die vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: oeverzwaluw, kokmeeuw).

Algemene gegevens per soort						Gegevens per soort bij ruimtelijke ingreep (invullen)			
Vogelsoort en jaargroep broedseizoen (in Nederland)	Aantal broedparen (NOV-15 tot 2021)	Koloniebroeder	Aanwezig in bebouwde omgeving	Aanwezig in (beschermde) natuurgebieden	Categorie vaste nesten (in tabel: sequentiële beoordeling oorzakelijke ruimtelijke ingrepen)	Hoelang is de kans dat de soort wordt aangetroffen tijdens het project?	Heeft de soort voldoende mogelijkheid om alternatief of natuurlijk alternatief nest te vinden?	Is er voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?	Wanneer is het mogelijk? Bijvoorbeeld buiten de broedtijd met betrekking tot trekkende, omheffing, aanvragen of iets anders?
Boomvalk	750 - 1.000	nee	nee	ja	4		ja / nee	ja / nee	
Buizerd	8.000 - 10.000	nee	nee	ja	4		ja / nee	ja / nee	
Gierzwaluw	30.000 - 60.000	nee	ja	nee	2		ja / nee	ja / nee	
Grote gele kwikstaart	240 - 300	nee	nee	ja	3		ja / nee	ja / nee	
Havik	2000	nee	nee	ja	4		ja / nee	ja / nee	

Algemene gegevens per soort						Gegevens per soort bij ruimtelijke ingreep (invullen)			
Vogels die sinds 1973 voorkomen als broedvogel in Nederland	Aantal broedparen (OVON broedvogel atlas 2002)	Koloniebroeder	Aanwezig in bebouwde omgeving	Aanwzig in (beschermde) natuurgebieden	Categorie vaste nesten (zie: Unesco aanpak voor bescherming ontheffing ruimtelijke ingrepen)	Hoe groot is de kans dat de soort wordt aangetroffen tijdens het project?	Heeft de soort voldoende gelegenheid om zelfstandig een natuurlijk alternatief nest te vinden?	Is er voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?	Welke actie is mogelijk? Bijvoorbeeld: buiten de broedtijd mitigerende maatregelen treffen, ontheffing aanvragen of iets anders?
Huismus	500.000 - 1.000.000	ja	ja	nee	2		ja / nee	ja / nee	
Kerkuil	1750	nee	ja	nee	3		ja / nee	ja / nee	
Oehoe	3	nee	nee	ja	3		ja / nee	ja / nee	
Ooievaar	400	nee	ja	nee	3		ja / nee	ja / nee	
Ransuil	5000	nee	nee	ja	4		ja / nee	ja / nee	
Roek	60.000 - 65.000	ja	ja	nee	2		ja / nee	ja / nee	
Slechtvalk	8 - 10	nee	ja	ja	3		ja / nee	ja / nee	
Sperwer	4500	nee	nee	ja	4		ja / nee	ja / nee	
Steenuil	6000	nee	ja	nee	1		ja / nee	ja / nee	
Wespendief	700	nee	nee	ja	4		ja / nee	ja / nee	
Zwarte wouw	0 - 1 (onregelmatig)	nee	nee	ja	4		ja / nee	ja / nee	
Niet jaarrond beschermd, inventarisatie wel gewenst									
Blauwe reiger	10.000 - 13.000	ja	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Boerenzwaluw	100.000 - 200.000	nee	ja	nee	5		ja / nee	ja / nee	
Bonte vliegenvanger	14.000 - 18.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Boomklever	16.000 - 20.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Boomkruiper	80.000 - 120.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Bosuil	5000	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Briduiker	15 - 20	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Draaihals	50 - 65	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Eidereend	8.000 - 10.000	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Ekster	40.000 - 60.000	nee	ja	nee	5		ja / nee	ja / nee	
Gekraagde roodstaart	23.000 - 30.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	

Algemene gegevens per soort
Gegevens per soort bij ruimtelijke ingreep (invullen)

Vogels die sinds 1975 voorkomen als broedvogel in Nederland	Aantal broedparen (SOVON broedvogel atlas 2002)	Kolonie broeder	Aanwzig in bebouwde omgeving	Aanwzig in (beschermde) natuurgebieden	Categorie vaste nesten (zie Uitleg aanvoorst beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen)	Hoe groot is de kans dat de soort wordt aangetroffen tijdens het project?	Heeft de soort voldoende oorspronkelijk zelfstandig en natuurlijk alternatief nest te vinden?	Is er voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?	Welke actie is nodig? Bij voorbeeld: buiten de broedtijd mitigerende maatregelen treffen, ontheffing aanvragen of iets anders?
Glanskop	12.000 - 15.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Grauwe vliegenvanger	20.000 - 30.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Groene specht	6.000 - 7.500	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Grote bonte specht	55.000 - 65.000	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Hop	0 - 1	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Hutswaluw	110.000 - 125.000	nee	ja	nee	5		ja / nee	ja / nee	
Isvogel	300 - 400	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Kleine bonte specht	4.500 - 5.500	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Kleine vliegenvanger	onregelmatig	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Koolmees	500.000 - 600.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Kortznavelboomkruiper	75 - 100	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Oeverwaluw	18.000 - 32.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Pimpelmees	125.000 - 200.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Raaf	60	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Ruigpootuil	1	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Spreeuw	500.000 - 900.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Tapuit	600 - 800	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Torenvalk	5.000 - 7.500	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Zeearend	1	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Zwarte kraai	70.000 - 100.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Zwarte mees	30.000 - 40.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Zwarte roodstaart	27.000 - 37.000	nee	ja	ja	5		ja / nee	ja / nee	
Zwarte specht	1.100 - 1.600	nee	nee	ja	5		ja / nee	ja / nee	

Bijlage 5. Fotobijlage

Onderstaande foto's geven een visuele impressie van het plangebied.

